

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 7. ANUL XII.

Sabia, in 23 Ianuarie 1864.

Telegrafulu iese de doua ori pe se-
mana: joi'a si Duminica. — Prenume-
ratiunea se face in Sabia la espeditura
foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani
gata, prin scrisori francate, adresate
catre espeditura. Pretulu prenumerati-
unii pentru Sabia este pe anu 7. fl. v. a.
car' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl.
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Dela senatulu imperialu.

(Desbaterea asupr'a creditului de 10 milliõne.)

Dupa o acceptare generala din cele mai incordate cas'a
ablegatoru tinu in fine siedint'a sea 77 in 16/28 Ianuarie.
Participarea publicului o dovedira de ajunsu galeriele si lo-
gele cele pline indesuite, precumu si presint'a ministriloru
Schmerling, Rechberg, Mecsery, Lasser, Hein, substitutul
ministrului de resbelu, Mertens, consiliarulu ministerialu Bie-
geleben; cãci la ordinea dilei e creditulu suple-
toriu de 10 milliõne florini dreptu spese
pentru esecutiunea confederativa in Hol-
stein-Lauenburg.

Mainainte in sa se impartiesce intre membrii camerei unu
proiectu de lege pentru dreptulu de posesiune
alu israelitoru in Cernautiu, precum si o
propunere a ablegatulu Dr. Ryger si 70 consoti, privitoru la
modificarea legiloru fundamentale de
statu din 20 Octobre 1860. si 26 Februarie
1861 in sensulu acela, cã legislatiunea civila si
penala sa se proclame obiectu comunu alu tuturoru re-
gatoru si tieriloru din monarchia, si cã atari cu modifica-
rea articolulu 2 alu diplomei si alu § 10 din patentã sa se
traga in sver'a de activitate a senatulu
imperialu mai largu. Mai departe se afla o peti-
tiune predata prin ablegatulu Dr. Berger de unu mare
numeru de cetateni, professori, industriari si alii din Vienn'a
in caus'a schleswig-holsteiniana.

Acum vine la ordine insusi creditulu, despre care, am-
suratu angustimei foii nõstre, credemu ca am tractatu destulu
de pe largu in nr. 5; de aceea ne provocãmu la cele duse aco-
lo cã la unu ce cunoscutu. Referinte in acãsta cauza e Dr.
Giskra. Elu in cuventu liberu desfasura motivele comi-
tetulu. La inceputu face o deductiune istorica dela incepu-
tulu causei pãna acumu, arata deosebirea intre esecutiunea
confederativa si intre actiunea de fatia din Schleswig. Apoi
espunendu positiunea Austro-Prussiei, deseamna deplorabil'a
desbinare, ce domnesce acumu in Germani'a. Si de si spera,
ca nu va veni lucrulu pãna la unu resboiu civilu in Germa-
ni'a, totusi Austri'a e pe cale de a perde deplinu simpatie
tutururu tieriloru germane. — Regele din Dani'a nu pãte im-
plinì pretensiunea Austriei si Prussiei: de a revocã constitu-
nea fãra consensulu senatulu seu imperialu; de aceea res-
boiulu cu Dani'a e neincungiurabilu, si Austri'a se incurca
intr'unu resboiu de 70,000 õmeni, care nu se pãte fini pãna
te freci pe ochi. — Elu in politic'a dinafara a respectivulu
ministru (Rechberg), deaca combineaza trecutulu cu
presintele, nu pãte avè incredere. Comitetul, dice, a fostu
condusu de ide'a aceea, ca Austri'a are lipsa de
pace atãtu pentru renascerea sea materiala, cãtu si pen-
tru consolidarea constitutiunii sele. — Si õre, afara de
antic'a dicere: inter arma silent leges (intre arme tacu le-
gile) nu e semnu rau pentru desvoltarea constitutiunii
nõstre, candu petrecendu-se o actiune
mare si cu septemãnilu inainte de ince-
perea acestei actiuni fiindu adunatu se-
natulu imperialu, nici casi ia cineva
osteneal'a de a-lu insciintiã despre a-
ceea pe calea oficiala; nici casi ia oste-
neal'a de a cere, cã senatulu imperialu
sa voleze unu singuru cruceriu pentru a-
cãsta actiune, ci nepasandu-i desenate
adunatu a face acãsta de capulu seu?! E o
necesitate urginte, cã Austri'a fãra de nevoie neincungiura-
bila sa nu pãrte resboiu, cã sa-si pãta desvoltã vieti'a con-
stitutiunala. Fãra de aceea in sa Austri'a s'au aliatu cu o

potere, ce are cu to'ulu alte interese cã noi. Acãsta po-
tere are nevoie de unu resboiu, spre a complanã diferentiã
ce exista intre ministeriu si camera; are nevoie de
unu resboiu, care sa-i fia mijloculu pentru
de a interitã poporulu prussu in contr'a
representantiloru sei propri. — Acum respla-
tesce Austri'a Prussiei cu dobandã ajutoriulu, ce i s'a datu
in resboiulu din urma holsteinianu. Atunci Princ. Schwar-
zenberg a constrinsu pre Prussia, a-si tramite bataliõnele
sele la Schleswig-Holstein; acum Austri'a trebuie sa sprijine-
sca cu 25,000 soldati politic'a primulu ministru din Prussia,
careã pentru noi n'are interesu. Ce erã sa facã Comitetul
in atari impregiurãri? Nu poteã decãtu aprobã au reprobã
procedur'a regimulu; aprobã nu o poteã, de aceea o-a re-
probatu prin sciut'a resolutiune (vedi T. R. nr. 6. Mai non),
careã e cãtu se pãte mai blãnd, cãci ia n considerare toti
factorii, cari influentiãza la noi; careã la parere e negativa,
dar totusi spuue in modu positivu, ca caleã luata nu e cea
buna, si ca regimulu sa se nevoiesca a evitã resboiulu, ce l'a
provocatu fãra lipsa, si a se reapropiã de staturile celelalte
germane. (Bravo! viu.)

Acum e deschisa desbaterea generala. Cã vorbitori in-
contr'a proiectulu comitetulu s'au insinnatu: Dr. Berger,
Contele Vrints, Baronulu Tinti, Sartori, Contele
Hartig, Brosehe, Pratobery, Poche si Wal-
terskirchen; pentru acel'a: Brinz, Rech-
bauer, Kuranda, Skene, Schindler, Herbst,
Gschneider, Cont. Eugen Kinsky si Kaisers-
feld.

Nãnte de acesi'a in sa ia cuventulu represen-
tantele regimulu, Consiliarulu aulicu de Biegele-
ben. Elu mai antãiu combate propunerea comitetulu cã
un'a, ce are doue setie, incãtu nu-i pãte aflã omulu intiele-
sulu. Apoi desfasura ide'a, ca Austri'a cã potere mare
europeanã nu se poteã supune nici decãtu decisiuniloru ma-
ioritãtii dietale din Frankfurt; cãci acelea aru fi provocatu unu
resbelu universalu, pecandu Austri'a, tinendu-se de protocolulu de
Londr'a — alu cãrui principiu funda-
mental e integritatea monarchiei da-
nese, — a trebuitu sa cerce a restringe, a margini si a evitã a-
cestu resbelu alu lumei. — Austri'a, continua elu, nu pãte
confundã cestiunea clironomie in ducate cu cestiunea ese-
cutiunii pentru constitutiune; si de si ea doresce, cã drep-
tulu de successiune alu casei Augustenburg sa se examineze,
totusi nu pãte concede, cã acãsta sa se facã intr'unu modu
tumultuariu, precumu au inceputu a se face in Germani'a.
In privint'a Schleswig-ului in sa, (care nu e parte a con-
federatiunii germane Red.) n'aveã confederatiunea dreptu de a se
amestecã in afacerea lui, Austri'a in sa trebuiã negresitu sa
recunõsca successiunea cea nõua in Holstein. Germanii, dice
mai departe, suntu condusi in afacerea acãsta de tendintio
natiunale, care ceru cã ducatele sa se annecteze la Germa-
ni'a. Parlamentulu austriacu in sa se va indoi a face acãsta;
cãci indata ce se va concede „Germani'a pãnu la Königsau“
(fruntariulu de medianõpte alu Schleswig-ului Red.), va trebui
a se concede si „Itali'a pãna la Adri'a!“ Austri'a in sa sta
pe bas'a legalã, adica pe observarea tractatulu de Londr'a,
si n fine cãtu pentru coalitiunea cu Prussia, aceea nu nu-
mai nu e vreo nefericire pentru Austri'a, ci tocmai unu
semnu bunu; cãci prin acãsta se voru recastigã simpatie
Germaniei de pãnu acumu, ba se voru creã si simpatii nõne.
Densulu crede, ca resultatulu va neoronã incercãrile regi-
mulu si va face, cã Austri'a sa easa din acãsta probã cã po-
tere onesta, germanã si loialã. (Approbare in centru, re-
probare in stãng'a.)

Dr. Berger e încontr'a propunerii comitetului, nu cându n'aru consimțit cu direcțiunea luată de comitetu, carea o aprobéza pe deplinu, ci numai pentruca densulu va sa aduca o propunere pozitivă. Elu nu e condusu de politica tinsementală, nici e amicu alu ducelui de Augustenburg, mai cu sêma cându acest'a scrisse lui Napoleonu; dar e amicu alu dreptului aceluia; căci dreptulu ducelui e dreptulu ducatelor, și prin acest'a dreptulu Germaniei. Elu va sa judece lucrulu din punctu de vedere austriaco-germanu, căci aceste două puncte nu le pôte desface unulu de altulu. Voindu însa a judecă: deca Austria au luatu o politică dreaptă și practicabilă? trehuie sa cerce mai întâiu: Ce situațiune a creatu politic'a regimului în cestiunea schleswig-holsteiniană? — Este dreptu, ce face regimulu? și armonéza ori contradice acest'a politică intereselor Austriei? — În privința punctului d'antâiu arata, ca Austria s'a stricatu cu confederațiunea tocmai într'unu tempu, cându acest'a aveá lângă sine totu poporulu germanu, și aliandu-se cu Prussia, slabănoșese puterea confederațiunii și vâtema poporulu germanu în cele mai profunde ale lui simpatii, și prin acest'a produce o desbinare, carea nu curendu se va vindecă. Căci de-si între poporulu austriacu și poporulu prussescu mai esista simpatii, însa între regimulu austriacu, ce are în fruntea sea unu reprezentante alâtu de strălucitu (Schmerling, Red.) și între ministerulu Bismarck nu pôte fi alianță. (Bravo, în sala și pe galeria.) Căci ministerulu Bismarck nu e numai administrațiunea Prussiei, ci în momentul de fatia e însusi statulu prussescu.

De aceea Prussia acest'a bismarck-iană e dusman'a Austriei, ceace se vede cu deseversire din not'a din 24 Ian. 1863, în carea Bismarck are fruntea de a provocă pre Austria, sa-si mute punctulu de gravitațiune la Pest'a și a pronunția, ca celu d'antâiu resbelu va află pre Prussia în sîrurile dusmanilor Austriei. A se aliă cu acest'a Prussia, densulu i se pare a două calamitate, în carea amu cadu.

De curendu numai pasise Austria cu unu proiectu de reforma în fruntea Germaniei, și din tôte părțile i acurgeau simpatihie. Simpatihiele acestea însa se voru perde prin alianția cu Prussia; și după ce Bismarck va perî depe scen'a ministerului, Prussia se va reculege în ochii Germaniei, dar Austria nu. Urmarea acestei alianție e, ca puterea confederațiunii e slabită, și se vede pe fatia, ca tînt'a acestei politice austro-prusse nu e alt'a decâtu executarea nemarginită a protocolului de Londr'a fără nici o privire la dreptulu de succesiune. — Apoi după-ce espune slabiciunea politice austriace din afara dela Mari'a Teresia încôce, examinéza întrebarea, deca e dreptă acest'a politică a Austriei? și deca prin aceea s'a lasatu deschisa cestiunea succesiunii, după cum au afirmatu reprezentantele regimului? Protocolulu de Londr'a contradice actului confederativu, articulu 11, aline'a III., care decide espressu, ca membrii confederațiunii n'au dreptulu de a face alianție, ce lovescu în securitatea confederațiunii sêu annorustaturic confederative; tractatulu de Londr'a însa lovescu în securitatea Bundului, pentru ca lovescu în securitatea unor țieri germane de ale Bundului, și poterile mari n'aveau nici dreptulu formalu de a încheiă acelu tractatu; căci art. 2 alu actului finalu de Vien'a dice, ca confederațiunea germană are de a procede în afacerile sele dinafara că putere solidară legată în unitate politică. De aci urméza, ca poterile confederative în privința țierilor confederațiunii nu se potu portă că poterii mari, ci numai că poterii mari legate cu celelalte țieri ale confederațiunii. — Analisandu tractatulu de Londr'a, acelu cuprinde mai cu sêma trei puncte: 1) întregitatea monarhiei daneșe, 2) recunoscerea unei ordine de succesiune, regulandé prin regele Fridericu VII., și 3) că prin acesti doi articuli sa nu se prejudece legiloru Bundului. Din acestea se vede, ca punctulu principalu e întregitatea Daniei, și asiă Austria și Prussia se lupta pentru protocolulu de Londr'a în contr'a politice confederațiunii germane. În fine, după ce deplânge, ca Austria n'a mersu pe o cale cu staturile celelalte germane, și dice, ca din cele 17 milliône florini ai Bundului, din cari s'au și avisatu 5 milliône pentru espedițiunea din Holstein, vinu pe Austria numai 1,570,000, propune mai întâiu a se schimbă resoluțiunea camerei în partea a două și a se dice:

„și recomanda regimulu a-si modifică politic'a după pozițiunea Austriei în confederațiunea germană.

Primiindu-se acest'a, art. I sa sune apoi asiă:

„Ministerulu de resbelu, afara de ce se cere în legea financiară pentru anul administrativu 1864, i se deschide unu creditu extraordinariu nehotaritu, însa numai în mesur'a aceea, încâtu acest'a e de lipsa la spesele matriculare ale confederațiunii germane spre scopuri confederative.“ — Nepriiminda-se acest'a, apoi sa nu se încuviintieze regimulu, decâtu numai cei 1,570,000 f. (bravo!)

Dr. Brinz combate mai întâiu assertulu Consiliarului Biegeleben: ca miscarea din Germania aru fi politică tendințoșă și națională, și cêsta din urma numai într'at'a e adevérată, încâtu aici se 'ntalnesce naționalitatea cu dreptulu. De aceea densulu va trece preste tôte și va ilustra cestiunea numai din punctulu de vedere alu dreptului. Regimulu se bazeza pe protocolulu de Londr'a; protocolulu acest'a e în contr'a dreptului, căci pronunția întregitatea monarhiei daneșe, fără de a cau'tă, ca dreptulu de succesiune alu Augustenburgiloru contrastéza acestei întregități. Protocolulu de Londr'a s'au asemenatu aorea și cu sancțiunea pragmatică din Austria, însa fără dreptu; căci sanct. pragm. s'au începutu de dinlăuntru, dela popórele și țierile austriace, și apoi numai s'au întrebatu poterile din afara, pecandu cu Schleswig-Holstein-ulu s'a urmatu tocmai dincontra, pmergendu puterea, și bietulu dreptu rămendû pe urma. (Bravo! vivace.) Nu fără temei se crede, ca hîm'a de Augustenburg are dreptulu de ereditate și 'n Schleswig. — Apoi după-ce combate pre regimulu cu politic'a lui, carea nu e dreptă, și-lu invinuesce, ca nu e advocatulu dreptului, ci numai unu telu de mijlocitoriu, pronunția, ca pânăcându Austria eră membru alu confederațiunii germane, până atunci trebuia sa-si implinesca datoritiile confederative, totu un'a ori a subscrisu ori n'a subscrisu tractatulu de Londr'a. La tôte 'ntemplantrea trebuia ocupatu mai întâiu Holstein-ulu, apoi după-ce s'aru fi aflatu validu dreptulu de succesiune alu ducelui de Augustenburg și 'n Schleswig, încorporarea lui în confederațiune eră unu ce simplu și usioru. De ôre ce însa nu s'a urmatu asiă, trehuie și densulu a se alatură la votulu de reprobare. Nu ocuparea, ci modulu ocupării e aceea, ce nu se aprobéza, ba din punctu de vedere alu intereselor austriace trehuie sa se reprobeze, și inca sa se reprobeze 'n gur'a mare! (Bravo! entusiasticu.)

Siedința se 'nchide la 3^{1/4}; desbaterea rămâne a se continuă 'n siedința 78.

Leopole (Lemberg) în 12/24 Ianuaru 1864.

Prea Onorate D-le Redactoru!

Diu'a Botezului s'a serbatu în anul acest'a în Orasiulu Leopole cu mare parăda după ritulu orientalu, și anunitu: Magistratulu localu inca de sâmbata înainte ajunului au făcutu pregătiri pela locurile destinate pentru esirea cu procesiunea spre a sfînti apă, adeva pentru noi greco-orientali, cari de si suntu numai vr'o diece familii în Leopole, însa si-au Capell'a loru propria, în carea se tîne servitiulu ddiescu în limb'a româna, de parochulu asediatu, par. Ieromonachu Chrisantiu Renieri, și totu întrucea Capela slujescu și Capelanii de regiminte gr. or., cari se afla aici în garnisóna. Asiă la ordinulu on. Magistratu, s'au adusu diece bradi, cari s'au infiptu în form'a unui cercu, în care cercu s'au pusu la timpulu seu mas'a și o caldare de arama mare pentru apă, făcuta anume spre scopulu acelu; totu la ordinulu Magistratului s'au adusu mai multe care de nasipu, cu care au presaratu drumulu dela Capela până la acelu locu, unde este de a se sfînti apă. Deci în diu'a botezului după finirea sfîntei Liturgii, s'au pusu conductulu în miscare, ce-lu faceau soldati dela Reg. Archiducele Ioseph Nr. 37, cari venisera fără armatura, și au ascultat S. Liturgia și o Compagnia dela Reg. Archiducele Carolu Ferdinandu Nr. 51 împreuna cu band'a loru, și asiă au pornitu înainte. Unu soldatu ducea unu prapore, după densulu toti soldatii fără armatura în rendu bunu doi cu doi cu capetele descoperite, de si eră geru mare, și după densii 1/2 Compagnia înarmati, ear în urm'a loru band'a militară, apoi după acestia mai multi soldati, cari duceau în mâni patru sfesnice cu facii aprinse, două lampe, patru icône, tôte ferecate cu argintu și sullate cu auru, trei Evangeli ferecate cu argintu și sullate cu auru, cădelniti'a și căldarusi'a totu de argintu, apoi preotii slujitori, subscrisulu și parochulu localu, după noi vr'o câti-va officieri, și cealalta jumătate de Compagnia armată și după densii poporulu nu numai celu greco-orientalu, dar o mare multime de poporu de alte confesiuni, cari ne urmau cu evlavie deosebită, până la locul destinat. Acolo asiediandu-ne amu sfîntitu apă; la cetirea Evangheliei

la pomenirea M. Imperatului și la cântarea: In Iordanu bo-
tezandu-te, s'au datu salvele cuvîncioase, fiesce care musica
au intonat in nulu poporului austriacu, dupa finirea sfinti-
rei apei iarasi neamu intorsu la biserica, in rendulu cumu
mai susu l'amu insemnatu.

Cu asemenea festivitate stralucita (care in sa cestinnile
cele mari ale dilei nu ne permitu a o reproduce, precumu
nici ceste de mai nainte nu le comunicaramu in lungitatea
loru originala. Red.) se seversu santirea apei si din partea
bisericii greco-catolice — a Rusilor uniți, — cari mer-
sera la biserica numita „W a l a s k a.“ Apoi incheia core-
spundintele asiã:

Aceste mai susu scrise nu le scriu, D-le Redactoru!
pentru altceva si nu Ti-asii face superare rogandute, ca sa
le dai locu in multu pretiutulu nostru Jurnalul „Telegrafulu
Romanu“ de catu numai pentru aceea, ca sa scia parintii,
fratii, surorile si alte rudeni ale soldatiloru, cari se afla in
tieri straine, ca densii si pe aici se ndulcescu si se bucura
de slujbe ddiesci, ca si acasa, ha pote ca unii si mai
multu.

Ioann Dumbraa m. p.

Capelann Castr. gr. or.

Varietati si noutati de di.

(Demnu de imitatu.) Br. Nicolau Mustatia din Bucu-
vin'a, care sustine dintr'alu seu trei studii seraci, au aflatu unu ri-
valu zelosulu nobil'a familia S t i r c a totu de acolo, carea a luat
asupra si inlretinerea a patru tineri scolari, si anume a duoru gim-
nasisti, a unui scolaru din reate si a unui'a din norma. — (Buc.)

(Populatiunea Romei.) Dupa cea din urma numerare
Rom'a are 201,161 locuitori. Intre acestia sunt 1894 preoti lu-
mesci, si adica 34 Cardinali, 36 Episcopi, 1457 preoti si clerici, 367
seminaristi; calugari 2569, calugaritie 2031; starea preotiesca dar
preste totu 6494 suflet. Soldati mai are Pap'a 5175; necatolici
traiescu in Rom'a 311, Iudei 4490. — Afara de Petropolea Rom'a
e singur'a cetate, unde dupa numerarea din urma sunt mai putine
nasceri decatu morti: acelea adica 5323, acestea 5742. —

Balulu Reunionei femeiloru romane din Bra-
siovu, serbatu domineca in 12/24 Ianuaru, a fostu forte
frequentu si stralucitu. Resultatulu lui, ceea ce este capulu
lucrului, inca nu-lu cunosemu.

Academi'a ungara de sciintie a numitu pre istoriculu
moravu Beda Dudik si pre istoriculu francesu Adolf Thiers membrii
ai sectiunei se istorice. Asemenea pre dr. de medicina din Pest'a
Iosifu Rozsay membru alu sectiunei naturalistice. Casulu din urma
e de nsemnatu mai cu sema pentru aceea, caci Rozsay e celu d'antiau
Evreu, intratu in academi'a ungara.

Cititorii de jurnale romanesci in comitatulu
Hunedorei, dupa o corespundinta a „Concordiei“, in semestrulu II.
1863 se classifica asiã: „Tel. Rom.“ lu ceteau Preoti gr. cat.
nici unulu, Preoti gr. or. 25, Amploiatu 10, cetatieni 14, femei nici
un'a, cu totulu 49; „Gaz. Trans.“ Preoti gr. cat. 11, Preoti gr. or.
2, amploiatu 3, cetatieni 5, cu totulu 21; „Concordia“ Preoti
gr. cat. 2, gr. or. 1, ampl. 1, cet. 2; cu totulu 6; „Auror'a rom“
preoti gr. cat. 1, gr. or. 2, ampl. 6, cet. 1, femei 11, cu totulu 21,
„Umoristulu“ ampl. 2, cu totulu 2. Summ'a summarum dar in
celu mai mare comitatu din Transsilvania mergeau numai 99 esem-
plarie din tote foile romanesci. Cei mai multi cititori sunt preotii
greco-orientali (30), cei mai putini firesce femeile (11). —

(Nodu in papura.) Dreptu tristulu esemplu, pana
unde merge palim'a partideloru in Romania'a, si cumu se
storeu si din petrii puncte de accusare asup'a ministriloru,
ne da unu corespundinte N. N. alu „Românulu“, care dupa
ce pune la toti ministrii cate-va intrebãri ca la copiii de
scola la esamine, vine pe urma si la d. P a p i u, ministrulu
de justitia, si-lu intrebã, ca pentru ce pe medaliele, ce sunt
a se portã la peptu de membrii curtii de Casatiune, s'au re-
gulatu a se inserie, „membru curtii de Casatiune a princi-
pateloru-unite“, si nu „membru curtii de Casatiune a Ro-
maniei?“ pote ca se teme ca acest'a va fi reu privita la
B e c i u? — Ce pedanteria! Ce ticalosia! Ce lucru ne-
demnu de omeni seriosi! —

„Buciumulu“, care ncepuse din 1 Ian. a calculã
dupa calendariulu nou gregorianu, s'a re'ntorsu la celu ve-
chiu, panacandu celu nou nu va fi adoptatu de puterea
statului.

(Corabiare pesubtu apa.) Omenii nu se
mai multiamescu a umbla pe uscatu si pe apa, ci cerea a
ocupã si terenele paseriloru si ale pesciloru. Unu esemplu
raru de aeronautica aduseramu in anulu trecut in cala-
tori'a prin aeru a Francesului Nadar; acumu unu Sponiolu au in-
ventatu o naia, ce plutesce pe subtu apa si pote merge
pana 'n afundime de 2000 urme sub luciulu marei. Inven-
tatorulu a facutu calatoriile sece cele periculoase de vr'o 50
ori, si totdeun'a i-au succesu. Se dice, c'aru fi adusu din
aduncime multe lucruri minunate, de care omenii pan'acumu
nici idea n'au avutu. — Ce urmãri maretie va ave acest'a
inventiune, se pote precalculã.

(Statistica si o d a.) Auditati, cinstiti cititori!
ca 'n Romania'a suntu doue parti Bulgari, si numai un'a
Romani? Din o corespundinta a „Concordiei“ se vede,
ca acest'a descoperire a fostu rezervata statisticulu magiaru
D o z s a D a n i. Onore sciintiei!

Comunicatiunea intre Romani'a si
Ungari'a, dupa aretarea „Concordiei“ avu pe anulu
1863. urmatoarele rezultate. Din Ungari'a calatoriia in Ro-
mani'a in anulu 1863. 4813. capi de familia cu 2939 fa-
milisti; summ'a celoru intrati in anulu 1863. cu 2293 e mai
mare decatu a celoru intrati in anulu 1862. (!)

(Salvare de onore.) La dorinti'a espressa in
Conc. Nr. 5 a d. Florea P o p e a n u, notaru comunalu in
Colnicu, reproducemu si noi rogarea densului catra toti, cu
cari au statu in referintie, a-i da adeverintie private ori
publice despre portarea morala si politica; caci i este ame-
nintata onorea prin nisce intrige. —

Cãni i p r i n S a b i i u i a r s'au immultitu ca 'n Con-
stantinopole si ataca pre omenii din'a pe strade. Ce pote fi
caus'a, de suntu in Sabiu atãti'a cani liberi?!

Principatele romane unite.

In Romani'a totu lupte de partide, — prin aceste cuvinte
simple amu zugravitu, credemu, tota starea tierei vecine
Principele sta intre partide ca unu carmaciu pe tempulu ce-
lei mai mari furtuni, indreptandu vasulu candu in drept'a candu
in stang'a, candu intelindu-lu candu oprindu-lu, si cu tote ace-
stea d'abia numai esoperandu, ca sa nu-i treca valurile preste capu
seu ca sa nu intre ap'a prin padimentu in corabia. Ministeriulu ca
totalitate, vedemu cu intristare, nu afla sprijinulu ce 'n
adeveru l'aru merita; conflictele cu Camer'a se arata la tota
ocasiunea; intrebãrile cele seci si pedantice, imputãrile, sus-
piciunãrile ministriloru suntu fara capetu si pare ca se tinu de
mod'a dilei; chiaru si intre Domnu si ministeriu si-veã intrig'a
urituulu seu capu de idra, ca astfelu incurcatur'a sa devina
nedeslegabila. Domnitorulu de multu a cunoscutu aceste
rele tote si a cugetatu a le stirpi cu o lovitura de statu,
voindu a proclama dictatur'a, si astfelu a stringe in man'a sea,
pe cativa ani, frenele domniei; dar puterile mari n'au incu-
viintiatu acestu planu, — singurulu dupa parerea noãtra, care
aru pote yndeca radicalmente ranele cele inechite ale Ro-
maniei.

Cu tote insa ca Domnitorulu acest'a lovitura n'o poteã
face din propria sea auctoritate, totusi partid'a conservativa, seu
mai bine dicendu retrograda-boieresca, precum si cea ultra-
liberala, seu mai bine dicendu demagogo-revolutiunara, ali-
ata cu ea, scoteau tãpete necurmate de spaima si groãza. Peri-
cululu pentru ambele de asta data au si trecut; caci iu loculu
dictaturei s'a pusu unu altu proiectu, care-lu comunicãramu si
noi in nr. 5 alu acestui diariu; proiectulu adica alu unui
tribunulu din partea puteriloru ce au subscrisu tractatulu de
Parisu, care sa judece causele interne si externe ale tierei.
Cine aru fi creditu insa, ca totu partidele de susu si la a-
cesta fama voru scote tãpetele lor: ca li se vinde tier'a, ca se
lasa câmpu liberu strainiloru d'a se amesteca in afacerile
tierei, ca se bgenunchia inaintea strainiloru si a s. a. ! In
adeveru, nu suntemu in stare a pricepe cursulu ideiloru ace-
stei partide. Dictatur'a nu-i place, amesteculu strainu nu-i
place; sprijinirea guvernulu inca nu-i place! Apoi este o
partida guvernamentalã, carea insa nu potemu sci, catu e de
mare si de tare; ispre nefericirea Romaniei ni se pare ca a-
ceea e mica inca si fara putere.

Partid'a democraticã, ea cerea a apropiã pre poporulu de Dom-
nitoru si viceversa: trebuie insa sa ne manifestãmirarea, cum
acesta partida, declamandu necurmãtu de tronulu Romaniei, de
alesulu Romaniei, trece cu vederea, ca intre Domnu si poporu
stau doue corpuri, dintre cari pe unulu celu putinu trebuie
sa se potã razimã Domnitorulu; si aceste doue corpuri suntu:
ministeriulu si camer'a. Acesta partida insa, degradandu Ca-
mer'a pana la estrema si prin acest'a firesce esacerbandu-o
asup'a sea, nu se multiamesce cu atãta, ci degradãza si pre
ministeriu intr'unu modu ne'ndatinatu in vr'unu statu regulatu,
civilisatu; si astfelu ea singura surpa pedestalulu, pe care
voiesce a 'naltã glori'a Romaniei.

Asifelu stau lucrurile in Romania'a. Adevratu ca e pe-
riculosu, a deschide strainiloru si numai o usitia in trebile
tierei, caci din usitia se face usia, si din usia portã, in fine
port'a lasa a intrã cu earulu intrigele, interesele, inimiciile
straine, care ne arata in esemplulu Po oniei unu tablou de-
stulu de infricosiatu pentru tote vearile. De aceea si cre-
demu, ca guvernulu romanescu va remonãta pana la ultim'a
necesitate acestu ajutoriu dubiu alu Europei, care, deca fratii
de dincolo s'aru unu numai pe unu momentu — pentru invia-

rea patriei, — aru deveni nu numai de prisosu, dar chiaru cu nepotintia. —

Dupa aceste prospecte generale impartasim si câte-va date speciale din cele ce se 'ntempla in tiéra si cu tiér'a.

„Gazetei de Triestu“ se scrie din Bucuresci, ca siefulu misiunii militare franceze aru fi adusu la cunoscint'a Principelui, ca pe primavéra póte contá la o garda nationala de 100,000 si la o trupa regulara si gal'a de bataia de 50,000 fetiori. In Romani'a mica se dice ca se concentréza trupe, si ca aliant'a ofensiva si defensiva intre Principele Cuz'a si Principele Michailu din Serbi'a s'a 'ncheiatu definitivu. Cestu din urma s'aru fi oblegatu, a dá pentru óperatiuni ofensive 60,000 feciori pedestrime si 10,000 calarime. (Aru fi cam multu din partea Serbiei. Red.)

„Buciumulu“ continua a luptá pentru votulu universalu si pentru armarea tierei, si celelalte foi contrarie lui continua a combate aceste lupte atátu cu seriozitatea, (Conventionea, „Románulu“), cátu si cu satir'a (Nichipercea). Totu Buciumulu ne spune, ca 'n 13,25 Ianuariusi si-au primitu armele poporulu din districtulu Ilfovului. Sa fia fostu maretiu aspectulu Romániloru de tóta starea si vérst'a armati, in frunte prefectulu Calimanu, defilandu pe stratele Bucurescioru.

In privint'a Calendariului sa se fia declarat Archiereii románi, ca schimbarea Calendariului este o cestiune de religione. (Relata referimus; cáci nu potemu crede, ca P. SS. Loru sa fia pronunsiatu ide'a in acesti termini. In ritu, in obiceiurile bisericeii, in tipicu schimbarea calendariului, dupacum díserámu si mai nainte, va produca schimbári adunci; dar acestea inca nu suntu religionea.)

Imprumutulu de 50 milliöne pentru despagnubirea calugariloru greci s. a s'a votatu de Camera cu mare maioritáte. — Colectele pentru camperarea de tunuri se continua.

Prospectu politicu.

Deputatiunea Nemitoru din Schleswig-Holstein la întórcerea ei dia Monacu au lasatu urmatoriulu placatu: Adunca multiamita Maiestatei Sele regelui vostru si protectorului dreptului nostru; multiamita profunda voue tuturoru pentru fidelea vóstra amóre; increderea in voi ne comite in patri'a nóstra. — Din Kopenhagen se scrie, ca suntu desbateri seriose asup'r'a politiceii de fatia a Daniloru. Speranti'a erá mare in tóta Germani'a, ca regimulu va fi mai moderatu, si vedenduse strimtoratu va face concessiuni confederatiunei. Responsulu ministrului Monrad insa in camer'a din Kapenhagen, datu in urm'a unei interpelatiuni, arata, ca Danii cu cea mai mare perseverantia se tinu cu unitatea statului. E naturala dar, si prin urmare credibila scirea, ca Danii se intarescu cu energia in Danewirk, unde pe fia care dí suntu ocupati cate 5-6000 de fetiori de facerea fortificatiuniloru. Tempulu celu caldu le inspira curagiu nou. Generalulu loru supremu de Mez'a se fia dísu, ca densulu nu póte tienea mai multu de 6 díle fortarétiá Danewirk, dara inimiculu aru si perde atunci pe tóta díu'a 5000 de fetiori. Miscari mari de trupe asiá incátu nu scimu ór'a candu vomu audí, ca au cursu sänge, séu, ca s'au mai compusu vre'unu protocolu!

Franci'a e ocupata in launtru. Partitele opositivnali folosescu tóte ocasiunile spre a-si manifestá nemultumirea cu procederea regimului. Renumitulu oratoru Thiers au vorbitu in un'a din siedintiele din urma in caus'a Messicului, carea o au trasu la o critica stricta atátu din punctu de vedere politicu, cátu si finantialu. La acésta agressiune au respunsu ministrulu de statu Rouher in termini scurti, espunendu ca regimulu nu póte sa se lasse in pertractári cu luarez celu invinsu nici cu Almonte celu fára de nici o influentia in tiéra. „Pays“ afla din Messicu, ca generalulu Bazaine au emisu o prochiamațiune in provinciele ocupate de Fracesi, prin care proclamatiune suntu provocate tóte municipalitatile messicane a alege pre Archiducele Maximilianu de imperatu. Din alta parte se aude, ca luarez este batutu si alungatu.

Din Londón se telegraféza, ca dupa Daily News 20, pána in 30,000 de fetiori suntu gal'a de resboiu. Acesti'a voru si plecá indata ce Dani'a va fi calcata de trupele nemtiesci. Dupa „Morning Post“ si comandantulu pentru corpulu de espeditiune la Kopenhagen e déjà denumitu.

Din Constantinopole se scrie, ca nu se voru concentrá trupe la Ruseiucu dupa cumu se audia. Cu tóte acestea ni se spune, ca in despartimentulu militarulu si marinarulu domnesce o activitate mare. Asemenea se afirméza, ca fortificatiunile dela Dunare ocupa atentia portiei.

Despre principele Serbiei se vorbesce, ca aru avea de

eugetu a adoptá de erede pe principele Montenegrului, in casu candu elu nu aru avea vreunu fiu.

In Poloni'a lupt'a au fostu numai suspensa. Guvernulu nationalu secretu provóca prin ordinatiunea sea din 22 Ianuariusi n. pre ómenii sei a apucá armele in máni cu prim'a Februariusi n., de óre ce campania de iana ce termina cu acea dí. Dupa sciri demne de credintia, dícu unele diuarie, se scie de siguru, ca guvernulu nationalu polonu au facutu provisinni mari de páhuri pentru uniforme. Se speréza, ca rescolarea vá sa ia demensiuni mai mari, cá inainte de acést'a, de óre ce acumu si poporulu de rendu se arata mai simtitoriu pentru caus'a nationala decátu s'au intemplatu pána acumu.

Mai nou.

Dupa o dep. tel. a „Herm. Ztg.“ etc. desbateru pentru cele 10 milliöne e 'ncheiatu si propunerea comitetulu — refusarea loru — priimita, dincontra resolutiunea nepriimita. — In Svedi'a turburare mare; penruca Regele vá sa conchiame Camer'a pentru votarea de bani pentru resboiu, ear ministeriulu si poporulu cere pacea. — Danesii, dupa câte-va puscaturi nevatemátore s'au retrasu dela Rendsburg, si au intratu Austriacii in 1 Ianuariusi nou diminiéti'a la 7 $\frac{1}{2}$ óre. — Generalulu Wrangel a provocatu pre Beza, sa desierteze Schleswig-ulu; dupa acést'a mai urméza unu ultimatu cátra Dani'a, si apoi — sortile de feru!

Imprumutulu de statulu Marelui-Ducatu Baden.

Sortirea in 29 Februariusi 1864.

Castigurile principale suntu:

f. 40,000; 35,000; 15,000; 10,000; 5000, 4000, 2000 pána la 47 f.

O sórte pentru sortirea de mai susu consta 1 f. v. a.
3 sorti „ „ „ constau 10 f. „ „
7 „ „ „ „ „ 20 f. „ „

Comisiuni sa binevoiesca a se tramite cátu mai currendu pelánga alaturarea taxei dírectu la subscrisulu, pentru care indata se voru tramite promptu franco sortile, precum si dupa sortire list'a.

Negotiulu de banca si de cambie:

L. Steindecker-Schlesinger,
in Frankfurt a. M.

Mai adaugu, ca 'n tempulu din urma prin midilocirea mea s'au castigatu sórti insemnate.

Nr. 74—2

Pretiarile de piatia!

din Sabiiu, Marti in 21 Ian. (2 Febr. 1864.)

	fl.	xr.
Gráulu de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	60
„ de midilocu „	3	33
„ de códa „	3	7
Secar'a galét'a nemtiesca (Metzen) *)	2	—
„ de midilocu „	1	93
„ de códa „	1	87
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *)	1	40
„ de midilocu „	1	33
„ de códa „	1	27
Cuecuruzulu galét'a nemtiesca (Metzen) *)	1	93

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.

Burs'a din Vienn'a in 22 Ian. (3 Febr.) 1864.

Metalicele 5%	71	Actile de creditu	176
Imprumulu nat. 5%	79 70	Argintulu	121 25
Actile de banca	772	Galbinulu	5 80

DD. abonanti vechi suntu rogati, a ne tramite impreuna cu abonamentulu si câte o adresa de pán' acum; ear cei noi, a ne insemná cu acuratetia loculu locuintiei si post'a din urma.

Numeri dela 'nceputulu anului 1864. mai suntu.